

PROTOKÓŁ
KONTROLI KOMPLEKSOWEJ
przeprowadzonej
w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Krzeszycach
66-435 Krzeszyce, ul. Skwierzyńska 16;
w dniu 19 października 2016 r.

Działając na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015r., poz.1390) oraz §13 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 126, poz. 718)

Zespół kontrolny w składzie:

- 1. Wiesława Mikołajczyk**, Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego 228-1/2016 z dnia 05.10.2016 r.– Przewodniczący Zespołu
- 2. Anna Obiegło**, Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp., posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego 228-2/2016 z dnia 05.10.2016 r. – Członek Zespołu

[Dowód – akta kontroli str. 1-4]

Przeprowadził w dniu 19 października 2016r. kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Krzeszycach w zakresie wszystkich sfer organizacji i funkcjonowania jednostki w realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Kontrolę przeprowadzono w obecności Pani Eweliny Banickiej-Buksa – Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszycach i Pani Emilii Falkiewicz – Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Krzeszycach

Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług na rzecz klientów GOPS w Krzeszycach. Okres objęty kontrolą: od 01 stycznia 2015 do dnia kontroli. O rozpoczęciu kontroli powiadomiono organ prowadzący oraz podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 03 października 2016 r. znak: PS-I.431.4.6.2016.WMik.

Dowód – akta kontroli str.5-6]

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

[Dowód – akta kontroli str.7-10]

Szczegółowej ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. Infrastruktura pomocy kierowanej do osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
3. Zespół interdyscyplinarny;
4. Realizowanie procedury „Niebieskie Karty”;
5. Warunki realizacji zadania.

USTALENIA Z KONTROLI:

- 1. Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.**

Opracowanie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie wynika z art. 6 ust. 2 pkt. 1 cyt. ustawy z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W toku czynności kontrolnych ustalono, że Rada Gminy Krzeszyce Uchwałą Nr XIII/73/2016 z dnia 22 lutego 2016 r. przyjęła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016 – 2020. W dokumencie znajdują się m.in. teoretyczne informacje o zjawisku przemocy w rodzinie oraz stanie prawnym w zakresie rozwiązywania tej kwestii społecznej. Cele ogólne Programu koncentrują się na zmniejszeniu skali zjawiska, zwiększeniu skuteczności ochrony ofiar i zwiększeniu dostępności do pomocy, jak również zwiększeniu skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc. Zaplanowano również realizację 5 celów szczegółowych. W obrębie każdego określono zadania i działania służące ich osiągnięciu (łącznie 7 zadań).

W ramach celu szczegółowego pn. „Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Krzeszyce” założono zbieranie i analizę danych występowania aktów przemocy w rodzinie. Program zawiera diagnozę problemu na terenie Gminy Krzeszyce opracowaną w oparciu o dane statystyczne GOPS, Zespołu Interdyscyplinarnego i Policji za lata 2011 – 2015. Zadanie do cyklicznej realizacji w kolejnych latach obowiązywania Programu.

Kolejny cel szczegółowy dotyczy zwiększenia skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadaniem określonym dla Zespołu Interdyscyplinarnego jest prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w tym zakresie określonych w przepisach prawa (podejmowanie w środowiskach działań, inicjowanie interwencji, monitorowanie sytuacji rodzin, planowanie pomocy, występowanie z zawiadomieniami do prokuratury, jak również udział w działaniach edukacyjno – informacyjnych. W badanym okresie Zespół Interdyscyplinarny, odbył 8 spotkań przy niepełnej frekwencji jego wszystkich członków i podejmował działania interwencyjne, pomocowe i monitorujące na rzecz rodzin dotkniętych przemocą. Dokumentacja – protokoły posiedzeń oraz teczki klientów objętych procedurą „Niebieskie Karty” świadczy o realizacji działania mającego na celu podniesienie skuteczności ochrony osób dotkniętych przemocą i powstrzymanie jej sprawców poprzez kierowanie do prokuratury zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa związanego ze stosowaniem przemocy w rodzinie.

W ramach celu szczegółowego pn. „Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą” zaplanowano: 1. zapewnienie schronienia i pomocy materialnej ofiarom przemocy, 2. zapewnienie im wsparcia instytucjonalnego poprzez prowadzenie pracy socjalnej, poradnictwa specjalistycznego, edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw, jak również 3. łagodzenie następstw zjawiska przemocy poprzez motywowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz organizowanie, w ramach potrzeb, grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą. W okresie objętym kontrolą nie zaistniała konieczność zapewnienia osobom doznającym przemocy schronienia, ale jest taka możliwość, z uwagi na obecność na terenie powiatu ośrodka interwencji kryzysowej. W dokumentacji klientów znajdują się informacje o kierowaniu do nich oferty pomocy specjalistycznej: psychologa, prawnika, specjalisty ds. uzależnień, jak również adnotacje o proponowanej pomocy materialnej. GOPS otrzymywał ze strony Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sulęcinie – realizatora programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie, informacje o rozpoczęciu edycji programu i jego szczegółach. W badanej dokumentacji klientów nie stwierdzono faktu motywowania osób stosujących przemoc do udziału w programie.

Czwarty cel Gminnego Programu dotyczy podnoszenia świadomości społecznej oraz wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie poprzez edukację społeczeństwa w zakresie problematyki, w tym podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej, upowszechnianie na terenie Gminy informacji o problemie i możliwościach uzyskania pomocy, profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży oraz współuczestnictwo w kampaniach

społecznych. W 2016 r. na terenie Gminy Krzeszyce realizowano kampanię społeczną pn. „Reaguj na przemoc”, połączoną z dystrybucją materiałów informacyjnych wśród lokalnej społeczności, w tym podczas gminnej imprezy „Dni Krzeszyc”; pracownicy GOPS rozdawali ulotki oraz udzielali zainteresowanym niezbędne informacje nt. przemocy w rodzinie.

Ostatni cel szczegółowy Programu pn. „Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie” obejmuje w szczególności zadanie polegające na doskonaleniu grup zawodowych zaangażowanych w problematykę, poprzez, m.in. ich udział w szkoleniach, warsztatach, doradztwie, konferencjach oraz spotkaniach mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami instytucji wchodzącymi w skład Zespołu Interdyscyplinarnego. W czasie trwania Programu, we wrześniu 2016 r., pracownicy ośrodka pomocy społecznej, w tym członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, wzięli udział w szkoleniu pn. „Trudne sytuacje w pracy Zespołów interdyscyplinarnych i Grup Roboczych” organizowanym przez firmę „Profilaktyka KIER” z Krakowa.

Ustalono, że w toku realizacji były wszystkie zadania zaplanowane w celach szczegółowych Programu, przy czym część działań, z uwagi na krótki czas obowiązywania programu (9 miesięcy wg stanu na dzień kontroli) pozostaje do wdrożenia. Wszystkie te działania zawierają się w ustawowych zadaniach w przedmiotowym zakresie.

[Dowód – akta kontroli str. 11-64]

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadania.

2. Infrastruktura pomocy kierowanej do osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz innymi problemami zapewniano dostęp do poradnictwa specjalistycznego: prawnego, psychologicznego, w sprawach uzależnień, socjalnego. W analizowanej dokumentacji procedury „Niebieskie Karty” w planach pomocy, w protokołach posiedzeń Zespołu oraz protokołach zakończenia procedury znajdują się informacje nt. proponowania klientom pomocy specjalistycznej: prawnej, psychologicznej, psychoterapeutycznej, dotyczącej problemu uzależnień.

Od stycznia 2016 r. w Krzeszycach funkcjonuje, w oparciu o umowy zawarte pomiędzy gminą a Centrum Terapii Uzależnień w Kostrzynie nad Odrą, Punkt Informacyjno – Konsultacyjny. Zgodnie z umowami, zapewniono klientom dostęp do 127 godzin konsultacji podczas dyżurów specjalisty terapii uzależnień.

W lutym 2015 r. została zawarta pomiędzy GKRPA a Fundacją „Alternatywa” w Kostrzynie nad Odrą umowa partnerska, w ramach której od marca do grudnia 2015 r. przeprowadzono konsultacje prawne dla rodzin i osób, w których występuje problem z uzależnieniem, w wymiarze 2 godzin miesięcznie. W 2016 r. poradnictwo prawne zostało zapewnione dzięki podpisanej umowie pomiędzy Gminą Krzeszyce a Kancelarią Radcy Prawnego na realizację konsultacji prawnych, porad oraz pomocy w sporządzaniu wniosków i pism w ramach działalności i w siedzibie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2016 r., zgodnie z umowami, sfinansowano 48 godzin konsultacji prawnych. W ramach umowy z Fundacją „Alternatywa” zapewniono klientom (osobom i rodzinom, w których występuje problem uzależnienia) konsultacje i doradztwo certyfikowanego specjalisty terapii uzależnień, w wymiarze 4 godzin miesięcznie.

Z uwagi na fakt, że w przedłożonej kontrolującym dokumentacji nie stwierdzono rejestrów porad udzielonych przez specjalistów, czy wykazów objętych nimi klientów, trudno jest ocenić liczbę korzystających z porad specjalistów w związku z przemocą w rodzinie. Z dokumentacji indywidualnej klientów objętych Procedurą „Niebieskie Karty” wynika, że taka oferta jest im przedkładana, a w 1 z 13 analizowanych teczek znajdowało się zaświadczenie o skorzystaniu z tej oferty.

W okresie objętym kontrolą, zgodnie z oświadczeniem Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszycach, w związku z problemem przemocy w rodzinie nie kierowano klientów do OIK ani ośrodków wsparcia. W razie takiej potrzeby osoby tego wymagające mogą otrzymać wymaganą pomoc, skorzystać ze znajdującego się na terenie powiatu Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Sulęcinie. Tutejszy Wydział pismem z dnia 7 grudnia 2016r. Znak: PS-I.9452.28.2016WMik do ośrodków pomocy społecznej zwrócił się z prośbą o dokonanie m.in. analizy liczby klientów korzystających z ośrodków interwencji kryzysowej i specjalistycznego Ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Na dzień sporządzania protokołu nie otrzymano informacji zwrotnej w tym zakresie.

[Dowód – akta kontroli str.65-96; 223-302]

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadania. Do dopracowania dokumentowanie udzielanej pomocy na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie.

3. Zespół interdyscyplinarny.

W dniu 25 marca 2011 r. Rada Gminy Krzeszyce przyjęła Uchwałę Nr VI/22/11 w sprawie uchwalenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Zespół interdyscyplinarny został powołany Zarządzeniem Nr 69/11/GOPS Wójta Gminy Krzeszyce z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Załącznikiem do Zarządzenia jest „Regulamin Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”. W Zarządzeniu powołano imienny, 7 – osobowy Zespół, w skład którego weszli przedstawiciele następujących instytucji: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszycach, Sądu Rejonowego w Sulęcinie, Zespołu Szkół Samorządowych w Krzeszycach, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów alkoholowych Komendy Powiatowej Policji w Sulęcinie oraz Prokuratury Rejonowej w Sulęcinie. Z tymi podmiotami (z wyjątkiem Sądu Rejonowego w Sulęcinie) Wójt Gminy Krzeszyce zawarł „Porozumienia o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym”. W dokumentacji stwierdzono obecność podpisanych oświadczeń zobowiązujących członków Zespołu do zachowania poufności uzyskanych danych. W składzie Zespołu brak jest przedstawicieli ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowej.

Z posiedzeń Zespołu były sporządzane protokoły, wraz z dołączoną listą obecności. Na podstawie ich analizy stwierdzono, że w okresie objętym kontrolą odbyło się 25 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego, w tym 13 w 2015 r., a w 2016 r. (do dnia kontroli) – 12. Częstotliwość organizacji posiedzeń Zespołu była zatem zgodna z art. 9a pkt. 7 cyt. wyżej ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Na podstawie list obecności ustalono, że we wszystkich posiedzeniach w analizowanym okresie w 2015 r. wzięło udział od 43% do 86% członków; w 2016 r. – od 30% do 71% członków. We wszystkich posiedzeniach brali udział przedstawiciele GOPS oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przy czym w części spotkań (blisko 40% w analizowanym okresie) w spotkaniach brali udział wyłącznie przedstawiciele tych podmiotów. Reprezentant Policji wziął udział w ponad 50% posiedzeń w 2015 r.; w 2016 r. –

w 75% posiedzeń. Udział w spotkaniach pozostałych przedstawicieli był nieregularny; przedstawiciel Prokuratury Rejonowej w Sulęcinie nie uczestniczył w żadnym z posiedzeń w okresie objętym analizą.

Z protokołów z posiedzeń wynika, że działalność Zespołu koncentrowała się przede wszystkim na realizacji procedury „Niebieskie Karty”. Podczas spotkań Zespołu analizowano konkretne przypadki osób dotkniętych przemocą, spotykano się zarówno z osobami dotkniętymi przemocą, jak i jej sprawcami – wypełniano formularze Niebieskie Karty – C i D, podejmowano decyzje o inicjowaniu kroków prawnych wobec sprawców, planowano pomoc, zamykano procedurę. Omawiano także sprawy wynikłe pomiędzy posiedzeniami Zespołu.

[Dowód: akta kontroli str.97-216]

Zadanie realizowane z istotnym uchybieniem w zakresie składu Zespołu Interdyscyplinarnego – brak w Zespole dwóch z ustawowo wymaganych podmiotów. Do zbadania przyczyny trudności w zaangażowaniu wskazanych ustawowo przedstawicieli instytucji w prace Zespołu Interdyscyplinarnego celem zaktywizowania ich do działań w tym kierunku.

4. Realizowanie procedury „Niebieskie Karty”.

Na terenie Gminy Krzeszyce jest realizowana procedura „Niebieskie Karty”. W 2015r. według wykazu Kart sporządzono 10 kart, a w 2016r. do dnia kontroli zarejestrowano także 10 formularzy. Przeanalizowano 40 % dokumentacji dot. problemu przemocy w rodzinie w 2015 i 2016 r., tj.: 8 losowo wybranych (co druga pozycja z rejestru z roku 2015 i co czwarta pozycja z rejestru z roku 2016) akt osobowych rodzin, w których zaistniał problem przemocy. Podejmowanie procedury w badanej dokumentacji w większości odbywało się z zachowaniem terminowości określonej w §7 ust.1 oraz § 8 ust.1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty”. W jednym przypadku termin został przekroczony o 14 dni. Każdy analizowany formularz był datowany i potwierdzany przez przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego w wyznaczonym na formularzu „Niebieskiej Karty – A” miejscu. Ustalono również, że otrzymane formularze „Niebieska Karta - A” przekazywane były członkom Zespołu. W celu zachowania poufności wszelkich informacji

i danych przyjęto zasadę przekazywania formularza „Niebieskie Karty - A” bezpośrednio do przewodniczącego Zespołu. Zgodnie z procedurą „Niebieskie Karty” na posiedzeniach Zespół wypełnia także formularze „NK – C” i „NK- D”. W analizowanej próbie materiału stwierdzono, że nie w każdym przypadku formularze te były wypełniane. Przyczyną ich niewypełniania była nieobecność osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową i, osób stosujących przemoc.

W celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie dla tych rodzin Zespół nie tworzył grup roboczych. Analiza materiału w tym zakresie przedłożonego kontrolującym (protokoły posiedzeń gminnego Zespołu, lista podpisów uczestników tych posiedzeń odnotowane na protokołach) wykazuje, że do pracy z rodzinami, w których realizowana była procedura „Niebieskie Karty”, w większości przypadków wyznaczani byli tylko niektórzy przedstawiciele instytucji (pracownik socjalny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, kierownik ośrodka pomocy społecznej policjant, pedagog). W sześciu przypadkach z rodziną pracowano w składzie trzyosobowym - pracownik socjalny, Kierownik OPS i przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. W ośmiu przypadkach Zespół pracował z rodziną w składzie pięcioosobowym i siedmioosobowym (pracownik socjalny, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, kierownik ośrodka pomocy społecznej, policjant, pedagog, kurator). W związku z tym, że Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Krzeszycach nie skorzystał z ustawowej możliwości tworzenia grup roboczych (brak w dokumentacji formalnego powoływania konkretnych przedstawicieli uprawnionych instytucji do prac z rodziną zmagającą się z problemem przemocy domowej), zobowiązany był do zbierania się w pełnym składzie. Ponadto w czterech przypadkach w pracy z rodziną doznającą przemocy domowej nie uczestniczył przedstawiciel Policji. Biorąc pod uwagę fakt, że na podstawie § 13 pkt. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. Nr 209, poz. 1245), policjant jest zobowiązany składać systematyczne wizyty (w zależności od potrzeb określonych przez Zespół) u osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, Jego udział w realizacji procedury w każdym przypadku jest konieczny. W dwóch przypadkach z rodziną pracowano w składzie dwuosobowym (policjant, przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych).

Na podstawie powyższego ujawnia się obraz funkcjonowania Zespołu, który boryka się z problemami związanymi z ustalaniem optymalnego składu przedstawicieli podmiotów

określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie działających na rzecz rodzin przeżywających kryzys związany z doświadczaniem przemocy w rodzinie. Należy podkreślić, że zgodnie z art.9a cyt. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach prac w zespole interdyscyplinarnym. Natomiast podstawowym celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy i zapewnienie bezpieczeństwa osobom jej doznającym. Nie jest to możliwe bez podjęcia interdyscyplinarnej i wspólnej z rodziną pracy na jej rzecz. Ze względu na bezpieczeństwo rodzin, u których podejmowane zostały interwencje w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”, gminny Zespół powinien dołożyć należytych starań, aby przeanalizować ten problem.

Spotkania z osobami co, do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie zgodnie z §17 ust. 2 cyt. wyżej rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” nie mogą być organizowane w tym samym czasie i miejscu. Oznacza to, że podczas tych spotkań osoba doznająca przemocy w rodzinie nie spotka tam osoby, od której doznawała przemocy. Na podstawie badanego materiału (pisma, wezwania na spotkania) wynika, że spotkanie odbyło się w lokalu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszycach w odstępie czasowym 15, 30 minutowym. W tym przypadku mimo założonej różnicy czasu zaproszone osoby mogły się spotkać.

Z kontrolowanej dokumentacji („Niebieska Karta-C”) wynika, że rodzinom, u których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” dokonano analizy sytuacji rodziny. Formularz zawierał informacje m.in. o sytuacji rodziny w momencie podjęcia z nią pracy, o planowanej pomocy. Badana dokumentacja – akta rodziny, zawierała m.in. notatki służbowe pracowników socjalnych z wizytacji przeprowadzonych w środowisku z opisem aktualnej sytuacji rodziny, oświadczenia członków rodziny w różnych kwestiach. W indywidualnych przypadkach akta rodziny zawierały także takie dokumenty jak zawiadomienia do Prokuratury czy zaświadczenie o korzystaniu klientów z poradnictwa psychoterapeutycznego. Zespół przyjął formę planowania pomocy dla rodziny formułując je na opracowanym formularzu określając tam rodzaj działań. W dokumentacji znajdowały się najczęściej planowane i realizowane działania policjanta, pracowników socjalnych i Zespołu Interdyscyplinarnego. W dokumentacji brak jest informacji o podejmowanych działaniach wobec każdego członka rodziny, weryfikacji planu pomocy, jak również o wynikach okresowej, zaplanowanej co 3 miesiące, oceny sytuacji. Wskazane byłoby dokumentowanie

wszelkich działań podejmowanych w rodzinie i sporządzanie takiego planu pomocy, którego konstrukcja zawierać będzie diagnozę indywidualnych potrzeb każdego członka rodziny

Należy nadmienić, że kluczowym elementem pracy grupy roboczej jest opracowanie, wraz z osobą doznającą przemocy, indywidualnego planu pomocy dla rodziny, który pomoże w zatrzymaniu przemocy i dokonaniu zmiany. Niezbędnymi etapami konstruowania planu pomocy są: diagnoza sytuacji rodziny dotkniętej przemocą, określenie, wspólnie z osobą doznającą przemocy, jej potrzeb i celów oraz możliwych sposobów i wskaźników ich realizacji.

Wskazane byłoby dokumentowanie wszelkich działań podejmowanych w rodzinie i sporządzanie planu pomocy, którego konstrukcja zawierać będzie diagnozę indywidualnych potrzeb każdego członka rodziny, zawarte zostaną w nim informacje o zasobach materialnych, niematerialnych rodziny, w celu przezwyciężenia jej trudnej sytuacji życiowej, określone zostaną cele pracy oraz sposób współdziałania między rodziną dotkniętą przemocą domową, a Zespołem/grupą roboczą. Szczegóły dot. planowania pomocy wobec rodzin, wobec których istnieje podejrzenie, że istnieje przemoc domowa zostały przedstawione w opracowanym przez Wydział Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego Raporcie (publikacja z dnia 30.08.2016r.).

Z kontrolowanej dokumentacji wynika, że wszystkim rodzinom, u których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” udzielano pomocy. Pomoc polegała między innymi na: zgłoszeniu do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przygotowywaniu wniosków do Prokuratury, cyklicznych rozmowach wspierających pracownika socjalnego, spotkaniach z psychologiem, monitorowaniu środowiska rodzinnego, przyznaniu asystenta rodziny. W wyniku podejmowanych działań przez Zespół na rzecz osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” następuje rozpoznawanie indywidualnych uwarunkowań rodzin, (w dokumentacji notatki z wizyt w środowisku). Rodziny w dalszym ciągu są monitorowane. Zespół nie zakończył pracy w tym zakresie, trwa kontynuacja działań.

W toku kontroli przeanalizowano dokumentację 5 rodzin w odniesieniu, do których zakończono realizację procedury „Niebieskie Karty.” Każdą z tych procedur kończył dokument – Protokół z zakończenia procedury „Niebieskie Karty” zawierający: datę rozpoczęcia i zakończenia procedury, podmiot zakładający „Niebieską Kartę-A”, dane osób, których dotyczyła, miejsce na opis podjętych działań oraz datę podjęcia decyzji i podstawę prawną zakończenia procedury. Wszystkie protokoły zostały podpisane przez

Przewodniczącego Zespołu oraz przez członków Zespołu obecnych na posiedzeniu, na którym zamknięto procedurę.

Czas trwania procedur w badanych sprawach wynosił od 1 do 5 miesięcy. W 3 przypadkach jako podstawę prawną ich zamknięcia wskazano §18 pkt 1 ust. 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty”, tzn. rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań. W 2 sprawach rozpoznano konflikt w rodzinie. W jednym przypadku polegał on na wzajemnym prowokowaniu do kłótni, zaczepkach słownych; interwencja Policji wiązała się z bójką, w której osoba podejrzana o stosowanie przemocy odniosła obrażenia. Klient ma zaburzenia psychiczne, był leczony psychiatrycznie (pobyty w szpitalu, farmakoterapia), jego agresywne zachowanie wiąże się z używaniem alkoholu i środków psychoaktywnych. Procedura została zamknięta; w protokole brak informacji o działaniach podjętych w ramach procedury czy ewentualnym objęciu rodziny pomocą społeczną. Drugi przypadek dotyczył konfliktu między rodzeństwem; osobie, co do której istniało podejrzenie, że jest ofiarą przemocy zaoferowano pomoc psychologa, z której nie chciała ona skorzystać, oraz prawnika. Analiza dokumentacji kolejnej ze spraw rodzi wątpliwość, co do zasadności uznania przyczyny zamknięcia sprawy na podstawie ww. zapisu ustawowego, gdyż m.in. podstawą założenia „Niebieskiej Karty” było podejrzenie przemocy fizycznej i psychicznej a w rodzinie dochodziło już wcześniej do nadużywania alkoholu i interwencji Policji. W dokumentacji stwierdzono obecność oświadczenia klientki o incydentalności zajścia, które spowodowało interwencję Policji i wszczęcie procedury, jak również brak jej zgody na jakiegokolwiek działania i interwencję ze strony Zespołu. Data oświadczenia jest zbieżna z datą protokołu zakończenia procedury w tym przypadku, co może świadczyć, że mógł on być podstawą zakończenia działań w rodzinie w ramach procedury. Z uwagi na fakt, że działania w rodzinie trwały ok. miesiąca, wychowuje się dwoje małoletnich dzieci w wieku do lat 3, występujący w niej problem alkoholowy, jak również prawną możliwość kontynuowania działań diagnozujących problem, mimo braku zgody osób, których dotyczy, zasadne byłoby monitorowanie i kontynuowanie pracy z rodziną w tym przypadku. Klientka, co odnotowano w protokole, została poinformowana o możliwości złożenia wniosku do GKRPA, oraz skorzystania z pomocy psychologa i prawnika. W dwóch przypadkach, jako podstawę zamknięcia procedury wskazano §18 pkt 1 ust. 1 ww. rozporządzenia. W pierwszym przypadku sprawca przemocy, opuścił mieszkanie wkrótce po wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”, zgodnie z nakazem sądowym i wyprowadził się do innej miejscowości (procedurę zamknięto po ok 4 miesiącach od tego faktu). W drugim przypadku przyczyną wszczęcia procedury była interwencja Policji; do agresji doszło pod

wpływem alkoholu. Na posiedzeniu Zespołu wypełniono formularze „Niebieskich Kart – C” i „D”. W ramach indywidualnego planu pomocy zaproponowano pracę socjalną, wskazanie możliwości skorzystania z pomocy specjalistów, poinformowanie o możliwościach prawnych dot. leczenia odwykowego, o prawach przysługujących ofiarom przemocy, cykliczne wizyty w środowisku Policji i pracownika socjalnego. W dokumentacji brak jest informacji o zaplanowanych działaniach wobec wychowujących się w rodzinie małoletnich dzieci (w wieku od 2 do 10 lat); diagnozę oparto na stwierdzeniu, że dzieci nie sprawiają problemów wychowawczych. Osoba podejrzewana o stosowanie przemocy zobowiązała się do unikania zachowania, które doprowadziło do wszczęcia procedury. Procedura została zakończona po ok. 3 miesiącach; w protokole jej zakończenia nie wskazano działań, które podjęto wobec osób nią objętymi.

[Dowód: akta kontroli str.217- 302]

Zadanie realizowane z istotnymi uchybieniami pod względem terminowości przekazania formularza „Niebieska Karta -A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego; organizacji spotkań Zespołu z osobami z problemem przemocy domowej; Interdyscyplinarnego planowania działań i udzielania pomocy przez Zespół na rzecz każdego członka rodziny dotkniętej przemocą domową; dokumentowania planowanych działań na rzecz każdego członka rodziny dotkniętych przemocą domową; określania w każdym przypadku adekwatnej podstawy prawnej do zamykania procedury „Niebieskie Karty” i braku uzasadniania, wyrażonego w prowadzonej dokumentacji decyzji o zamykaniu procedury.

5. Warunki realizacji zadania przez OPS.

W dniu kontroli kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszycach składała się z 1 kierownika, 1 asystenta rodziny i 3 pracowników socjalnych (3 pełne etaty). Z tym, że jeden pracownik socjalny od września 2016r. przebywał na zwolnieniu lekarskim. Według stanu na dzień kontroli pracownik ten nadal był nieobecny z powodu choroby. W okresie prowadzenia czynności kontrolnych wskaźnik zatrudnienia w przeliczeniu na etaty w Ośrodku Pomocy Społecznej w Krzeszycach w przeliczeniu na liczbę mieszkańców w Gminie wynosił średnio 1588 osób na pracownika socjalnego. Wobec absencji chorobowej jednego pracownika wskaźnik ten wynosił blisko 2383 mieszkańców na pracownika socjalnego, co rzutuje na obniżenie jakości usług świadczonych przez ośrodek pomocy społecznej na rzecz mieszkańców gminy i faktem braku realizacji zadania określonego

w przepisach prawa. Art. 110 ust.11 i ust.12 ust. ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016r., poz.930 ze zm.) który stanowi:, że „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności Gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących; ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”. W tym przypadku na dzień prowadzenia czynności kontrolnych, zadania określone w przepisach prawa realizowało dwóch pracowników socjalnych.

Każdy z pracowników socjalnych zajmował się także rodzinami, w których istnieje przemoc domowa. Według stanu na dzień kontroli na terenie Gminy było 20 czynnych środowisk (dane z wykazu formularzy „NK” w ośrodku pomocy społecznej), w których ujawniono problem przemocy domowej, co stanowi blisko 7 środowisk na jednego pracownika socjalnego).

Ośrodek nie spełnia wymogu zatrudnienia pracowników socjalnych, określonych w art. 110 ust.11 i ust.12 ust. ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016r., poz.930 ze zm.). Przy długotrwałej absencji pracowniczej zasadne jest zatrudnienie osoby na zastępstwo.

Podczas czynności kontrolnych sprawdzano dokumentację dotyczącą szkoleń kadry. Kontrolującym przedstawiono zaświadczenia ukończonych szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Troje pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszycach (tj: Kierownik i 2 pracowników socjalnych), uczestniczyło w szkoleniu dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie m.in. o tematyce: Zwiększenie kompetencji kadry pomocy społecznej pracującej w obszarze przemocy w rodzinie (2015r.); Trudne sytuacje w pracy zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych (2016); Przemoc w rodzinie wobec kobiet (2013); Forum na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie – „Nie dla przemocy – Tak dla pomocy” (2014r.). Trzeci pracownik socjalny w badanym okresie nie odbył żadnego szkolenia w powyższym zakresie.

Cytowane powyżej tematy szkoleń wskazują na adekwatność treści zagadnień do zgłębiania i poszerzania wiedzy kadry merytorycznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Gmina Krzeszyce współpracuje z organizacjami pozarządowymi tj.: Fundacją „Alternatywa” w Kostrzynie nad Odrą;

Na terenie gminy nie istnieją ośrodki wsparcia, natomiast gmina w tym zakresie współpracuje z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Sulęcinie. W toku prowadzonych czynności kontrolnych dot. udzielania wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową należy stwierdzić, że Zespół nawiązuje współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin uwikłanych w problem przemocy w rodzinie w zakresie obejmowania klientów poradnictwem specjalistycznym oraz w uzasadnionych przypadkach, zapewniania całodobowego schronienia.

[Dowód: akta kontroli str.303-320]

Nie stwierdzono uchybień w realizacji zadania.

Wskazane systematyczne podnoszenie kwalifikacji całej kadry merytorycznej OPS w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

WNIOSKI:

Poddając ocenie sposób realizacji kontrolowanych zadań nie stwierdzono uchybień pod względem:

1. Opracowania i realizacji Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
2. Realizacji działań interwencyjnych, poradnictwa adresowanego do osób zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie;
3. Zachowania zasady poufności wszelkich informacji i danych osób dotkniętych przemocą domową i osób stosujących przemoc;

Poddając ocenie sposób realizacji kontrolowanych zadań stwierdzono istotne uchybienia w zakresie

1. Składu Zespołu Interdyscyplinarnego;
2. Terminowości przekazania formularza „Niebieska Karta -A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego;
3. Organizacji spotkań Zespołu z osobami mającymi problem przemocy w rodzinie;

4. Interdyscyplinarnego planowania działań i udzielania pomocy przez Zespół na rzecz każdego członka rodziny dotkniętej przemocą domową;
5. Dokumentowania planowanych działań na rzecz każdego członka rodziny dotkniętej przemocą domową;
6. Warunków realizacji zadania, tj.: OPS nie spełnia minimalnego wskaźnika zatrudnienia pracowników socjalnych;

oraz uchybienia w zakresie wskazywania podstawy prawnej do zamykania procedury „Niebieskich Kart”.

Wskazane systematyczne podnoszenie kwalifikacji całej kadry merytorycznej OPS w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Odpowiedzialność za stwierdzone uchybienia w zakresie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ponosi Przewodniczący Zespołu, w zakresie powoływania członków do Zespołu Interdyscyplinarnego ponosi Wójt Gminy Krzeszyce, w zakresie warunków realizacji zadania ponosi Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszycach.

Na tym kontrolę zakończono.

Dokonano wpisu do książki kontroli.

Pouczenie

Na podstawie § 18 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 126, poz. 718) Kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych

w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje:

1. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Krzeszycach;
2. Wójt Krzeszyc;
3. WPS LUW a/a

Kontrolujący:

Kierownik:

.....

Wiesława Mikołajczyk

Inspektor

.....

Ewelina Banicka-Buksa

.....

Anna Obiegło

Inspektor Wojewódzki

Gorzów Wlkp., dnia 17 stycznia 2017r.

Krzeszyce dnia 23 stycznia 2017 r.